

چهار حق واجب اخلاقی از دید پیامبر (ص)

پیامبر اسلام (ص) چهار حق را به عهده مردم نسبت به یکدیگر واجب دانسته است: دوست داشتن توبه کننده، مهر ورزی به ناتوان، یاری دادن به نیکوکار و طلب آموزش برای گناهکار.

خبرگزاری مهر - پیامبر اسلام (ص) چهار حق را به عهده مردم نسبت به یکدیگر واجب دانسته است: دوست داشتن توبه کننده، مهر ورزی به ناتوان، یاری دادن به نیکوکار و طلب آموزش برای گناهکار.

اسلام که دین کامل و جامع پروردگار مهربان است و منابع معارفش قرآن مجید و سنت پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) است همه مردم را از نظر اخلاقی نسبت به یکدیگر مسئول شناخته و انسانهای بی تفاوت را از دایره محبت خدا خارج می داند. بر هر مسلمانی واجب شده که هر حقی را از دیگر مسلمانان به عنوان حق انسانی یا شرعی به عهده دارد حتماً ادا کند و در صورت سهل انگاری باید به انتظار عقوبت خدا باشد.

رسول بزرگوار اسلام (ص) در گفتاری حکیمانه چهار حق را به عهده مردم نسبت به یکدیگر واجب دانسته و ادای آن را الزامی اعلام فرموده است: برای اتم در چهار چیز حق واجب است، دوست داشتن توبه کننده، مهرورزی به ناتوان، یاری دادن به نیکوکار و طلب آموزش برای گناهکار.

یاری دادن به نیکوکار

نیکان جامعه که در نیکوکاری و امور مثبت و خیر همچون حل مشکلات مردم، ساختن مساجد، مدارس، مراکز بهداشتی، دارالایتام و خدمت به مناطق محروم سر از پا نمی شناسند، گاهی دچار کمبود وقت و زمانی گرفتار تنگدستی و هنگامی با مشکلات و مضیقه های کمرشکن روبرو می شوند که سبب کندی یا توقف کار با ارزششان می شود و از این جهت دچار فشار روحی و غم و اندوه فراوان می گردند.

برای اینکه چنین مسایلی مانع حرکت الهی آنان نشود. پیامبر بزرگ اسلام یاری رساندن به آنان را به هر شکلی که برای مردم میسر است واجب و لازم دانسته اند. در چنان موقعیتهایی اگر مردم نسبت به آنان سهل انگاری و کوتاهی کنند، گناه بزرگی مرتکب شده اند و در بقای خلاء های معنوی و شرعی و مادی جامعه که خود زمینه پدید آمدن فساد است شریکند و از این راه مورد خشم حق قرار می گیرند و راه بهشت را به روی خود مسدود می کنند.

رحمت آوردن به ناتوان

در رابطه با دومین حق واجب که ادایش بر همگان لازم است و آن رحمت آوردن به حال ناتوان و جبران خلاء های او و یاری رساندنش برای برپا شدن خیمه زندگی اش و اداره شدن امورش است.

تائب

از انسان هایی که در پیشگاه خدای مهربان ارزش والایی می یابند و مورد احترام و دعای فرشتگان قرار می گیرند توبه کنندگان هستند. آنان که با گناه قطع رابطه می کنند و در حقیقت از ستم به خود و به دیگران و از تجاوز به مقررات دینی دست بر می دارند و به سوی حقایق و واقعیات شرعیه و انجام عبادت و خدمت به خلق و پاکسازی درون و برون می شتابند شایسته ارزش یافتن هستند. مگر نه این است که خدای مهربان در قرآن مجید به تائبان اعلام محبت فرموده است و آنان را در مدار عشق ورزی به آنان از سوی خود قرار داده است. "ان الله يحب التوابین"؛ بی تردید خدا توبه کنندگان را دوست دارد.

رسول خدا (ص) می فرماید: چیزی نزد خدا از مرد و زن مومنی که به توبه برخاسته اند محبوب تر نیست. بنابراین وقتی خدا اعلام می کند من توبه کننده را دوست دارم بر همه مردم واجب است که توبه کننده را دوست داشته باشند و به او با دیده کرامت و بزرگواری بنگرند و از برخورد سرد کسل کننده با او بپرهیزند و وی را به عنوان محبوب خدا در میان خود بپذیرند. طرد کردن دیگران به ویژه آنان که موفق به اصلاح خود شده اند و نگاه با حقارت به دیگران به خصوص به تائبان که گذشته بدی داشته اند میوه تلخ خودپسندی و از اخلاق شیطان است.

آموزش خواهی برای گناهکار

در روایات آمده که ممکن است انسان در حق خود دعا کند، ولی دعایش مستجاب نشود اما اگر در حق دیگران دعا کند خدای مهربان دعا و درخواستش را مستجاب می کند و به خاطر آن دعا که در حق دیگری نموده پاداش و اجرش می دهد. بر همین اساس پیامبر بزرگوار اسلام دعا در حق گناهکار و در حقیقت آمرزش خواستن برای او از پیشگاه حضرت رب را حقی واجب بر عهده مردم مسلمان و جامعه ایمانی می داند.

آمرزش خواهی برای گناهکار از خصلت های بارز پیامبران و امامان معصوم و اولیای خدا بوده است. حضرت سجاد(ع) در سحرهای ماه رمضان به طور گسترده از خدای عزیز برای همه درخواست آمرزش می کردند.